

Influensa är farlig främst för personer som är i mycket hög ålder eller har svår kronisk hjärt-kärlsjukdom eller lungsjukdom eller har försvagat immunförsvar. Dessa grupper rekommenderas årlig vaccination.

Källor: NE, Vårdguiden, m.fl.

Allmänna råd inför visningen:

- Gå igenom filmen för att lära dig filmens pedagogiska uppbyggnad och huvudbudskap.
- Tänk igenom vad du ska be deltagarna fokusera på.
- Hur ska du använda filmen? Som starter, som utgångspunkt för diskussion/grupparbete?
- Hur ska du följa upp filmvisningen?
- Introducera filmen genom en kort beskrivning av innehållet och tala om hur det berör deltagarna.
- Tala om varför du valt just det här programmet.
- Ange om deltagarna ska fokusera på något särskilt och om de ska föra anteckningar.
- Informera om vad som ska hända efter filmens slut.
- Koppla filmen till deltagarnas egen situation.

Diskussionsfrågor

Innan ni startar en diskussion kring filmen i gruppen är det viktigt att läraren/ledaren funderar igenom hur man ska hantera diskussionen och svaren. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar.

- Vad är en pandemi och hur uppstår den?
- Varför dog så många i spanska sjukan i förhållande till dagens pandemier?
- Vilka olika pandemier på 1900-talet känner du till?
- På vilka sätt kan man skydda sig mot smittsamma virus?
- Tycker du att man ska vaccinera sig? Varför/varför inte?
- Vad kan vi i Sverige göra för att stoppa en ny pandemi?
- Hur ska Sverige hjälpa fattiga länder att bekämpa pandemier?
- Tror du att det kommer nya pandemier? Varför/varför inte?

• **Diskutera/grupparbete:** ta reda på mer kring pandemier, jämför t.ex. spridningen av spanska sjukan jämfört med nya influensan A(H1N1) (i media kallad svininfluensan).

5

Vill du veta mer?

www.krisinformation.se

– ingång till myndigheter för krisinformation.

<http://lankskafferiet.skolverket.se>

- Skolverkets sajt med länkar till webbplatser du kan använda i skolarbetet.

www.smittskyddsinstitutet.se

- Smittskyddsinstitutet är en nationell expertmyndighet med uppgift att bevaka det epidemiologiska läget i fråga om smittsamma sjukdomar bland människor och främja skyddet mot sådana sjukdomar.

www.varldguiden.se

- Vårdguiden ska dygnet runt, året om, ge alla invånare tillförlitlig information, rådgivning och kontakt med hälso- och sjukvården.

Om Kunskapsmedia

Kunskapsmedia AB är ett medieföretag som producerar och distribuerar utbildningsprogram på dvd/TV/streaming till bland annat AV/Mediacentraller, skolor, företag, förvaltningar och organisationer.

Genom pedagogiska program kan man påverka attityder samt engagera och stimulera inlärning av ny kunskap. Har du tips på filmer vi borde köpa in eller producera?

Kontakta oss på info@kunskapsmedia.se

Kunskapsmedia AB
Kolonien
Telefonvägen 30, 126 37 Hägersten
Tel: 08-545 634 60
E-post: info@kunskapsmedia.se
www.kunskapsmedia.se

6

Studiehandledning

Pandemi - en film om hot och möjligheter

Denna film förklarar vad en pandemi är för något och hur det sprids. Filmen tar upp historiska exempel som spanska sjukan, samt hur vi kan förbereda oss för kommande pandemier.

Produktion: ©Staffan Hildebrand, Sverige
Svensk distribution: ©Kunskapsmedia AB 2009
Filmnr: 1261KM

© Rättigheterna till studiematerialet ägs av Kunskapsmedia AB.
Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.

Pandemi - en film om hot och möjligheter

Programmets innehåll

Utbrottet av svininfluensan gjorde att miljoner människor över hela världen oroliga för sin hälsa. Men redan 1918 kom spanska sjukan. Och det kommer att komma fler pandemier, det är forskarna övertygande om.

Men vad är en pandemi, och hur sprids de? Vad gör svenska myndigheter för att förbereda sig inför kommande pandemier? Hur kan man skydda sig? I den här filmen får vi möta forskare, experter och unga för att få en inblick i vad en pandemi är och vad som krävs för att minska spridningsriskerna.

Syfte/inlärningsmål

- att förklara vad en pandemi är för något och hur den sprids
- att visa hur vi kan förbereda oss för kommande pandemier
- att utgöra underlag till diskussion kring pandemier

Mål som eleverna bör ha uppnått efter genomgången grundskola, bl.a.

– utvecklar kunskap om vad som främjar hälsa

Pandemi

En pandemi (av grekiska *pandemia*, "hela folket") är en epidemi som drabbar och får spridning över stora delar av världen. Socialstyrelsen har definierat pandemi enligt följande: En pandemi är när en infektionssjukdom sprids över stora delar av världen och drabbar en stor andel av befolkningen i varje land. Drabbas bara ett enskilt land så talar man om en epidemi.

Den 11 juni 2009 uppgraderades influensan (A/H1N1) till pandemi av WHO. Den uppmärksammades under våren 2009 i Mexiko och fick sedan spridning till flera länder. Den kallades först Mexikanska influensan. Men namnet möttes av stark kritik från mexikanskt håll, så det ändrades snabbt till Svininfluensan. Europeiska smittskyddsmyndigheten ECDC ändrade i slutet av april 2009 namnet till Den nya influensan. Man säger att en pandemispredning sker ungerfär vart trettionde år.

Vad är svininfluensa?

Nya influensan A(H1N1), allmänt kallad svininfluensan, orsakas av en ny virusvariant som de flesta av oss saknar motståndskraft mot. Hittills är det framför allt yngre personer som har insjuknat. De flesta har blivit lindrigt sjuka. Av dem som behövt sjukhusvård på grund av svininfluensan har majoriteten varit under 40 år - de flesta barn.

Nytt virus

Svininfluensan orsakas av en ny virusvariant. Det aktuella influensaviruset är en blandning av virus som kan drabba svin, fågel och människa. Benämningen svininfluensa är egentligen felaktig, eftersom viruset huvudsakligen smittar mellan människor. Eftersom det är en ny typ av influensa saknar de flesta motståndskraft mot den och många riskerar att bli sjuka.

Vilka drabbas?

Människor i alla åldrar kan drabbas av svininfluensan, men hittills är det framför allt personer under 30 år som har insjuknat, medan äldre personer har drabbats i mindre utsträckning. Studier av immunförsvaret hos äldre människor tyder på att de har varit utsatta för en släkting till viruset och därför kan ha en viss motståndskraft. Att så många yngre, i övrigt friska personer har insjuknat kan bero på att de aldrig tidigare har drabbats av något influensavirus. De flesta som insjuknat i svininfluensan har blivit lindrigt sjuka.

Men det har också hänt att i övrigt friska människor blivit allvarligt sjuka och behövt vårdas på sjukhus. Majoriteten av dem som vårdats på sjukhus på grund av svininfluensan har varit under 40 år – de flesta barn.

Spridning

Smittan upptäcktes först i USA och Mexiko. I och med att svininfluensan snabbt fick fäste i stora delar av världen klassades den i juni 2009 som pandemi av Världshälsoorganisationen, WHO. En pandemi är en epidemi som finns på flera kontinenter och smittar lätt mellan människor.

Spanska sjukan

Spanska sjukan är benämningen på den svåra pandemin av influensa som pågick 1918–20 och som kan ha orsakat 50–100 miljoner människors död. Den orsakande virusstammen var av typ A och tillhörde subtypen H1N1.

Influensa

En influensa, virusjukdom som är vanlig hos människan och många andra djurarter. Influensavirus ger årliga epidemier bland människor, i Europa i november–maj. Influensavirus har stor förmåga till genetiska förändringar, och varje epidemi orsakas av virus som skiljer sig något från föregående års. Varje år måste därför ett nytt influensavaccin tillverkas.

Vissa år uppstår ett influensavirus med särskilt stor smittsamhet och sjukdomsframkallande förmåga, vilket medför en pandemi. Den hittills svåraste pandemin var spanska sjukan 1918–20, den senaste hongkonginfluensan 1968–70. Våren 2009 spreds från Mexico ett influensavirus som befanns vara en stam av subtypen A/H1N1. Benämningen svininfluensa fick snabb spridning, men är missvisande; se svininfluensa. Ett annat föreslaget namn är den nya influensan. Sannolikheten för en pandemi anses inte hög.

Från slutet av 2003 pågår främst i Asien en epizooti av fågelinfluensa. Sjuka hönsfåglar har smittat några hundra människor, som har fått en svår influensa med omkring 50% dödlighet.

Den vanliga säsonginfluensan ger hög feber, trötthet och muskelvärk. Virus hämmande läkemedel kan lindra och avkorta sjukdomen. I en liten andel av fallen blir sjukdomen livshotande på grund av viruspneumoni eller bakteriell infektion.

- **Ämne:** Hälsa & Vård, Samhälle
- **Ålder:** Från 13 år (H, Gy)
- **Speltid:** 13 minuter
- **Svenskt tal**